

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie
Ul. Gen. Wł. Sikorskiego 11, 05-119 Legionowo
Tel.22 764 01 40, Fax 22 764 01 41

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Legionowskim na lata 2021-2023

Legionowo 2021

Spis treści

1. Wprowadzenie i ramy prawne.....	3
2. Charakterystyka powiatu legionowskiego	5
3. Realizatorzy programu i podmioty współpracujące	6
4. Przyczyny umieszczania dzieci w pieczy zastępczej	7
5. Monitoring dotychczasowych działań programu za lata 2018-2020	10
6. Wnioski z analizy pieczy zastępczej w latach 2018-2020	12
7. Cel główny i cele szczegółowe programu	19
8. Harmonogram działań dotyczących rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023	20
9. Oczekiwany poziom zawodowych rodzin zastępczych.....	25
10. Źródła finansowania Programu	25
11. Monitoring i ewaluacja	26

1. Wprowadzenie i ramy prawne

Program rozwoju pieczy zastępczej służy usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Legionowskim. Stanowi on kontynuację działań, które określone były w programie na lata 2018-2020 zatwierdzonym Uchwałą Rady Powiatu w Legionowie nr 275/XLIII/2018 z dnia 27.07.2018 r.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu legionowskiego, zarządzeniem nr 41/2011 z dnia 14 października 2011 r. Starosty Legionowskiego, ustanowione zostało Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie.

Celem Programu jest rozwój nowych i wsparcie istniejących form pieczy zastępczej na terenie Powiatu Legionowskiego oraz zapewnienie dzieciom pozbawionym należytej opieki rodzicielskiej pieczy zastępczej, organizowanie pomocy dla osób usamodzielnianych poprzez wspieranie procesu usamodzielnienia, jak również organizowanie różnorodnych form wsparcia dla osób prowadzących różne formy pieczy zastępczej. Z uwagi na nadzwyczajną sytuację spowodowaną zagrożeniem epidemiologicznym COVID-19 w trakcie obowiązywania poprzedniego programu, organizator rodzinnej pieczy zastępczej był zmuszony do realizacji założonych celów z dostosowaniem się do panujących obostrzeń.

Głównym celem programu jest zapewnienie odpowiedniej liczby rodzin zastępczych, miejsc w pogotowiu opiekuńczym i instytucjonalnej pieczy zastępczej, stałe wsparcie i edukacja, a także monitorowanie jakości opieki i właściwy dobór rodzin. Program zawiera w sobie cele i kierunki działań w perspektywie trzyletniej, które będą podejmowane przez Organizatora pieczy zastępczej, uwzględniając przy tym potrzeby rodzin zastępczych i ich podopiecznych, a także zmieniającą się sytuację społeczną.

Program ponadto wskazuje na konieczność tworzenia nowych rodzin zastępczych zawodowych, prowadzenia szkoleń dla wszystkich rodzin zastępczych, promocję rodzicielstwa zastępczego na terenie Powiatu oraz kontynuację zapewniania specjalistycznego wsparcia dla rodzin zastępczych, ich podopiecznych oraz rodzin biologicznych przeżywających trudności. Program wskazuje także konieczność podnoszenia kompetencji pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, celem aktualizacji i poszerzenia wiedzy oraz umiejętności niezbędnych do efektywnej pracy z rodziną.

Zgodnie z art. 230 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo wychowawczych nie może od dnia 1 stycznia 2021 przekraczać liczby 14. W związku z tym od dnia 1 stycznia 2021 na terenie Powiatu Legionowskiego funkcjonują dwie Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr Służebniczek N.M.P N.P Prowincja Łódzka, które funkcjonują zgodnie

z art. 95 ust. 3 ww. ustawy, czyli w placówkach nie przebywa więcej niż 14 dzieci co jest konsekwencją realizacji założeń zawartych w Programie rozwoju pieczy na lata 2018-2020.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Legionowskim na lata 2021-2023 będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. 2009 nr 114 poz. 946)
- Konwencja o Prawach Dziecka przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. 1991 nr 120 poz. 526)
- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (dz. U. 2020 poz. 821)
- Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. 2020 poz. 1876)
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z 29 lipca 2005 r. (Dz. U. 2020 poz. 218, 956)

Niniejszy program zawiera prezentację monitorującą dotychczasową realizację programu na lata 2018-2020, stan obecny oraz założenia i kierunki zmian na lata 2021-2023 z uwzględnieniem źródła finansowania, które jest niezbędne do ich realizacji.

Przy opracowaniu niniejszego dokumentu wykorzystano m.in.: sprawozdania rzeczowo finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, dane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz sprawozdania i informacje własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie.

W miarę potrzeb i zmieniającej się sytuacji społecznej zadania programu mogą ulegać zmianom i uzupełnieniom.

2. Charakterystyka powiatu legionowskiego

W skład powiatu legionowskiego wchodzi: gmina miejska Legionowo, gmina miejsko-wiejska Serock oraz trzy gminy wiejskie: Wieliszew, Jabłonna i Nieporęt. Liczba mieszkańców (zameldowanych) powiatu legionowskiego wynosi 119 306 osób (stan na 30.VI.2020 r.). Liczba mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu wyniosła następująco:

Tabela 1. Liczba mieszkańców powiatu legionowskiego, stan na 30 VI 2020 r.

Jabłonna	19 843 mieszkańców
Legionowo	53 809 mieszkańców
Nieporęt	14 748 mieszkańców
Serock	15 278 mieszkańców
Wieliszew	15 628 mieszkańców

Źródło: Dane z GUS Ludność. Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym (stan w dniu 30.06.2020)

Tabela 2. Struktura mieszkańców powiatu legionowskiego wg wieku na dzień 30 VI 2020 r.

Przedział wiekowy	Liczba mieszkańców
0-4	6 393
5-9	7 107
10-14	8 006
15-19	6 083
20-24	5 835
25-29	6 301
30-34	7 779
35-39	10 411
40-44	12 014
45-49	9 260
50-54	6 732
55-59	6 051
60-64	7 428
65-69	7 868
70 i więcej	12 038

Źródło: Dane z GUS Ludność. Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym (stan w dniu 30.06.2020)

Tabela 3. Edukacyjne grupy wieku dzieci i młodzieży zamieszkałej w powiecie legionowskim. Stan na 30 VI 2020 r.

Przedział wiekowy	Liczba dzieci i młodzieży
3-6 lat	5 206
7-12 lat	9 596
13-15 lat	4 095
16-18 lat	3 574
19-24 lat	6 940

Źródło: Dane z GUS Ludność. Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym (stan w dniu 30.06.2020)

3. Realizatorzy programu i podmioty współpracujące

Koordynatorem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które jest wyznaczone przez starostę, jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej na terenie powiatu legionowskiego. PCPR realizując zadania programu będzie współpracował z następującymi podmiotami:

- rodzinami zastępczymi,
- rodzinami pomocowymi,
- placówkami opiekuńczo-wychowawczymi,
- ośrodkami adopcyjnymi,
- poradniami psychologiczno-pedagogicznymi,
- miejskimi i gminnymi ośrodkami pomocy społecznej,
- organizacjami pozarządowymi,
- policją,
- prokuraturą,
- instytucjami oświaty i kultury,
- placówkami oświatowymi,
- kościołami i związkami wyznaniowymi,
- instytucjami turystyki i rekreacji,
- stacjami sanitarno-epidemiologicznymi,
- służbą zdrowia,
- urzędami miast i gmin,
- urzędami pracy,
- sponsorami przedsięwzięć realizowanych przez PCPR,
- innymi powiatowymi centrami pomocy rodzinie,

Na terenie powiatu funkcjonują:

- Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego Dom Dziecka im. Ojca Św. Piusa XI w Chotomowie,
- Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego Dom Dziecka Mundek w Chotomowie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Legionowie,
- Ponadgminna Placówka Wsparcia Dziennego w Serocku,
- Powiatowy Zespół Szkół i Placówek Specjalnych w Legionowie,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Serocku,
- Warsztat Terapii Zajęciowej przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Legionowie,
- Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Legionowskie Stowarzyszenie „Amicus”,
- Dom Pomocy Społecznej „Kombatant” w Legionowie,
- Dom Samotnej Matki i Dziecka w Legionowie,
- Mieszkania Chronione dla wychowanków pieczy zastępczej,
- Powiatowa Instytucja Kultury,
- Powiatowe Centrum Integracji Społecznej,
- Oddział Rejonowego Polskiego Czerwonego Krzyża,
- Legionowskie Centrum Charytatywno-Opiekuńcze CARITAS,
- grupy wsparcia

4. Przyczyny umieszczania dzieci w pieczy zastępczej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. W zakresie umieszczania dzieci w pieczy zastępczej realizuje przede wszystkim zadania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. 2020 poz.821) oraz ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. 2020 poz. 1876). Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje najczęściej na podstawie orzeczenia sądu. W przypadku pilnej konieczności, na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka, możliwe jest również umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej, na podstawie umowy zawartej między rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka a starostą właściwym ze względu na miejsce zamieszkania tej rodziny lub miejsce prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu interwencyjnego mają natomiast za zadanie zapewnienie doraźnej opieki nad dzieckiem w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki. Głównym powodem umieszczania dzieci w pieczy zastępczej jest konieczność zapewnienia bezpieczeństwa, wszelako pojętego dobra dziecka, skutecznej pomocy i ochrony małoletnich oraz rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu i wychowywaniu dzieci. Powody dla których rodziny znalazły się w trudnej sytuacji są bardzo zróżnicowane. Na terenie naszego powiatu dzieci umieszczane są w pieczy zastępczej najczęściej na skutek uzależnienia

rodzica/ów od alkoholu. Konsekwencją uzależnienia jest zaniedbywanie zobowiązań zawodowych co może doprowadzić do zaburzeń w funkcjonowaniu rodziny (zaburzony rozwój emocjonalny u dzieci, brak poczucia bezpieczeństwa, zaniedbywanie obowiązków domowych) jak również utraty źródła utrzymania i w konsekwencji bezrobocia. Kolejnym dość często występującym powodem umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej na terenie naszego Powiatu jest bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W wielu przypadkach rodzice nie posiadają wystarczających umiejętności wychowawczych dzięki którym dzieci miałyby zapewnioną odpowiednią opiekę i wychowanie, których celem jest przygotowanie dziecka do życia w społeczeństwie. Bezradność występować może także w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób. Brak zgody rodziców na podjęcie współpracy z asystentem rodziny, który mógłby udzielić rodzinie wsparcia w tych kwestiach, bardzo często skutkuje odbiorem i umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.

W okresie pandemii COVID-19 i przymusowej kwarantanny znacznie wzrosła liczba przypadków stosowania przemocy domowej. Lęk przed utratą pracy, przebywanie przez dłuższy czas w zamknięciu ze wszystkimi członkami rodziny, zdalna nauka dzieci rodziły frustrację, doprowadzały do napięć i konfliktów w rodzinach.

Na podstawie analizy sytuacji rodzin biologicznych, których dzieci przebywają w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych najczęstszymi przyczynami umieszczenia dzieci w systemie pieczy zastępczej na terenie Powiatu Legionowskiego są:

- uzależnienie od alkoholu,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- pólsieroctwo, sieroctwo,
- niepełnosprawność rodziców, długotrwała choroba,
- przemoc.

Tabela 4. Liczba dzieci i przyczyny ich umieszczenia w pieczy zastępczej

Wyszczególnienie	Liczba dzieci								
	w rodzinach zastępczych spokrewnionych	w rodzinach zastępczych niezawodowych	w rodzinach zastępczych zawodowych			w rodzinnych domach dziecka	w placówkach opiekuńczo-wychowawczych		
			ogółem	w tym pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	w tym pełniących funkcję specjalistyczną		ogółem	typu socjalizacyjnego	typu interwencyjnego
Dzieci w pieczy zastępczej w wieku: ¹⁾	103	63	54	7	7	5	26	18	8
poniżej 1 roku	3	2	1	0	0	1	0	0	0
od 1 roku do 3 lat	3	2	3	1	0	1	0	0	0
4- 6 lat	4	9	10	3	0	1	3	3	0
7-13 lat	35	22	27	3	3	2	10	7	3
14-17 lat	35	14	8	0	3	0	11	7	4
18-24 lat	23	14	5	0	1	0	2	1	1
Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej, z tego na skutek: ²⁾	101	63	53	7	7	5	26	18	8
sieroctwa	8	1	0	0	0	0	0	0	0
pólsieroctwa	20	11	1	0	1	0	0	0	0
uzależnienia rodziców, w tym:	33	31	31	5	4	3	21	14	7
od alkoholu	33	31	31	5	4	3	21	14	7
przemocy w rodzinie	1	2	2	1	0	0	0	0	0
bezzradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	31	11	15	1	2	1	4	3	1
niepełnosprawności co najmniej jednego z rodziców	2	3	3	0	0	0	0	0	0
długotrwałej lub ciężkiej choroby co najmniej jednego z rodziców	2	0	0	0	0	0	0	0	0
ubóstwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0
bezrobocia	0	0	0	0	0	0	0	0	0
nieodpowiednich warunków mieszkaniowych	0	0	0	0	0	0	1	1	0
pobyty za granicą co najmniej jednego z rodziców (praca zarobkowa)	2	0	0	0	0	0	0	0	0
inne	2	4	1	0	0	1	0	0	0
Dzieci cudzoziemców	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Małoletnie matki	1	0	1	0	0	0	0	0	0

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie na podstawie sprawozdania do Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego stan na 30.06.2020 r.

5. Monitoring dotychczasowych działań programu za lata 2018-2020

W programie na lata 2018-2020 określone zostały cele, kierunki działań, oczekiwane efekty oraz wskaźniki. Monitoring dotychczasowych działań programu jest prowadzony na bieżąco przez cały okres trwania programu poprzez zbieranie danych dotyczących zrealizowanych zadań.

W sytuacjach tego wymagających (np. sytuacja związana z COVID-19) program podlega modyfikacji i dostosowania do aktualnych potrzeb tak, aby w pełni i jak najlepiej realizował założone w nim cele. Efekty realizacji programu przedstawione są w tabeli poniżej:

Tabela 5. Efekty działań dotyczących rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018-2020 (stan na 30.09.2020)

Cel			
Doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem przebywającym poza środowiskiem naturalnym oraz rozwijanie współpracy z rodziną biologiczną.			
Wskaźniki	Efekty realizacji		
1. Liczba pozyskanych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.	2018 - 14 2019 - 19 2020 - 6		
2. Liczba rodzin, które otrzymały świadectwo ukończenia szkolenia do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.	2018 - 4 2019 - 9 2020 - 0		
3. Liczba rodzin, które otrzymały zaświadczenie kwalifikacyjne do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.	2018 - 2 2019 - 12 2020 - 2		
4. Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych, zawodowych i RDD		spokrewnione niezawodowe zawodowe	
	2018 -	82	42 14
	2019 -	82	41 14
	2020 -	80	42 13
5. Liczba wychowanków powracających z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych do biologicznych rodzin.		piecza rodzinna piecza instytucjonalna	
	2018 -	6	4
	2019 -	4	2
	2020 -	3	3
6. Liczba spotkań dzieci przebywających w pieczy zastępczej z rodzicami biologicznymi na terenie PCPR	2018 - 153 2019 - 168 2020 - 38		
Cel			
Pomoc w usamodzielnianiu wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych.			
Wskaźniki	Efekty realizacji		
1. Liczba programów usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.	2018 - 11 2019 - 15 2020 - 12		

2. Liczba wychowanków pieczy zastępczej otrzymujących świadczenie na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie.	k. nauki	usamodzielnienie	zagospodarowanie
	2018 - 25	5	7
	2019 - 34	18	18
	2020 - 25	8	10
3. Liczba osób korzystających z mieszkań chronionych treningowych prowadzonych na zlecenie SP.		kobiety	mężczyźni
	2018 - 4	4	3
	2019 - 4	4	4
	2020 - 3	3	3
4. Wydatkowana kwota na świadczenia dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej (rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze).	2018 - 194.019,00 zł		
	2019 - 515.581,00 zł		
	2020 - 103.532,00 zł		
Cel			
Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pieczy zastępczej.			
Wskaźniki		Efekty realizacji	
1. Liczba zrealizowanych szkoleń i projektów w zakresie pieczy zastępczej.	<p>2018 - kontynuacja projektu dla wychowanków pieczy zastępczej „Dobry Start”.</p> <p>2019- projekt wieloletni „Start w samodzielność” skierowany do wychowanków pieczy zastępczej.</p> <p>2020 – kontynuacja projektu „Start w samodzielność”; Projekt „wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”.</p>		
2. Liczba przeszkolonych pracowników pieczy zastępczej.	<p>2018 - 20</p> <p>2019 - 22</p> <p>2020 - 5</p>		
Cel			
Zwiększenie oferty pomocy dla istniejących rodzin zastępczych w powiecie legionowskim.			
Wskaźniki		Efekty realizacji	
1. Liczba zatrudnionych koordynatorów pieczy zastępczej.	<p>2018 - 8</p> <p>2019 - 8</p> <p>2020 - 8</p>		
2. Liczba rodzin zastępczych uczestniczących w szkoleniach, warsztatach, spotkaniach, konferencjach dokształcająco zawodowych.	<p>2018 - 13</p> <p>2019 - 15</p> <p>2020 - 2</p>		
3. Liczba rodzin zastępczych korzystających z poradnictwa specjalistycznego w tym psychologiczno-pedagogicznego, socjalnego i dostępu do informacji o obowiązujących prawach i obowiązkach	<p>2018 - 52</p> <p>2019 - 33</p> <p>2020 - 27</p>		
4. Liczba rodzin zastępczych uczestniczących w grupie wsparcia	<p>2018 - 0</p> <p>2019 - 10</p> <p>2020 - 10</p>		

6. Wnioski z analizy pieczy zastępczej w latach 2018-2020

Zgodnie z art. 33 pkt 1 i pkt 2 lit. c ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, środowisko zastępcze umożliwia pracę z rodziną dziecka oraz przygotowuje dziecko do nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i z rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych.

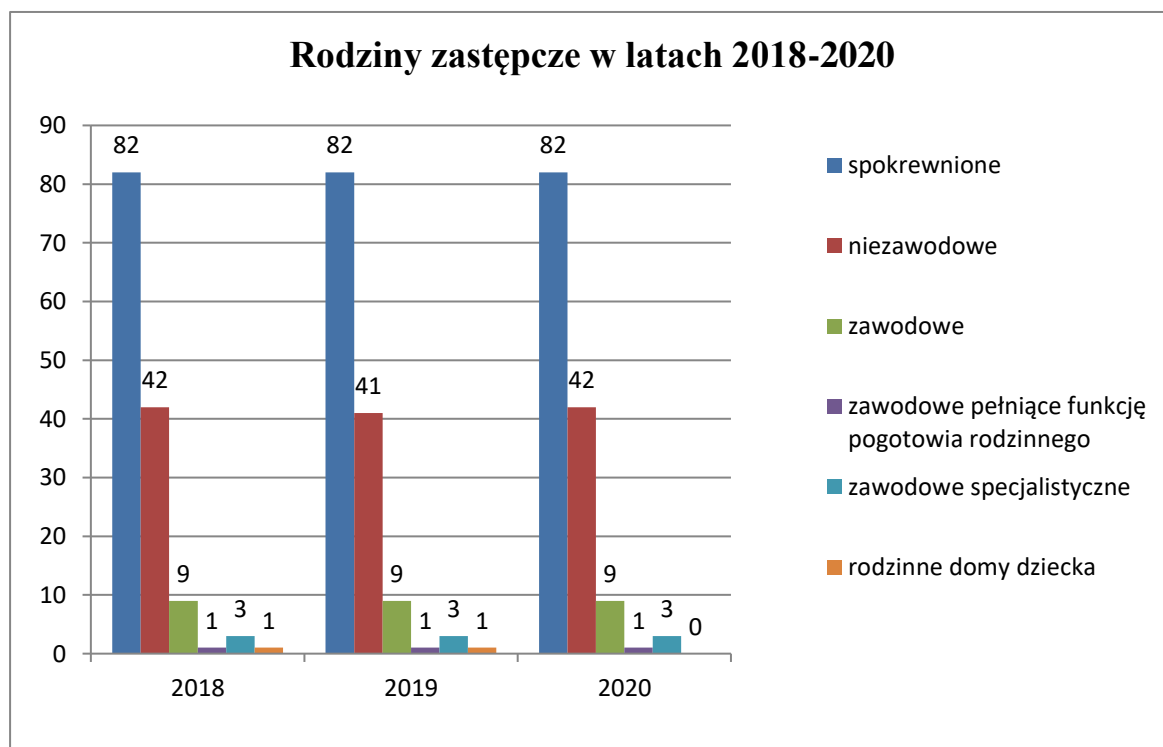
W realizacji pieczy zastępczej w poprzednich latach PCPR wspierały następujące instytucje i podmioty:

- Wydział Rodzinny i Nieletnich Sądu Rejonowego w Legionowie,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Legionowie,
- ośrodki pomocy społecznej,
- Zespół do spraw Nieletnich i Patologii Wydziału Prewencji,
- ośrodki zdrowia,
- organizacje pozarządowe,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Legionowie,
- placówki edukacyjne.

Wykres 1

Rodziny zastępcze w latach 2018-2020 na terenie powiatu legionowskiego.

Stan na 31 grudnia każdego roku.

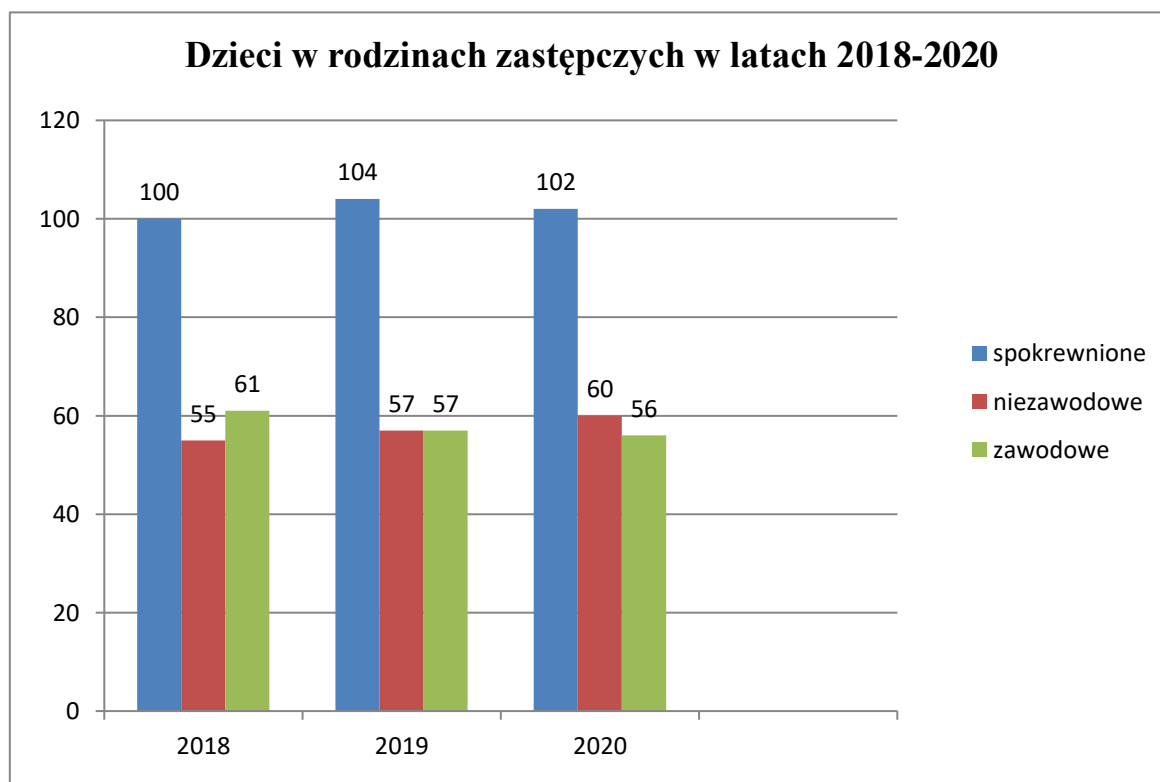

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie na podstawie sprawozdania resortowego

Z analizy danych wynika, iż na przestrzeni 3 lat zauważalna jest stałość w ilości rodzin zastępczych na terenie powiatu legionowskiego. Widoczne jest mniejsze zainteresowanie tą tematyką przy realizowaniu kampanii promującej rodzicielstwo zastępcze. Coraz mniej osób jest chętnych na taką formę pomocy.

Wykres 2.

Dzieci przebywające w pieczy zastępczej na terenie powiatu legionowskiego w latach 2018-2020.
Stan na 31 grudnia każdego roku.

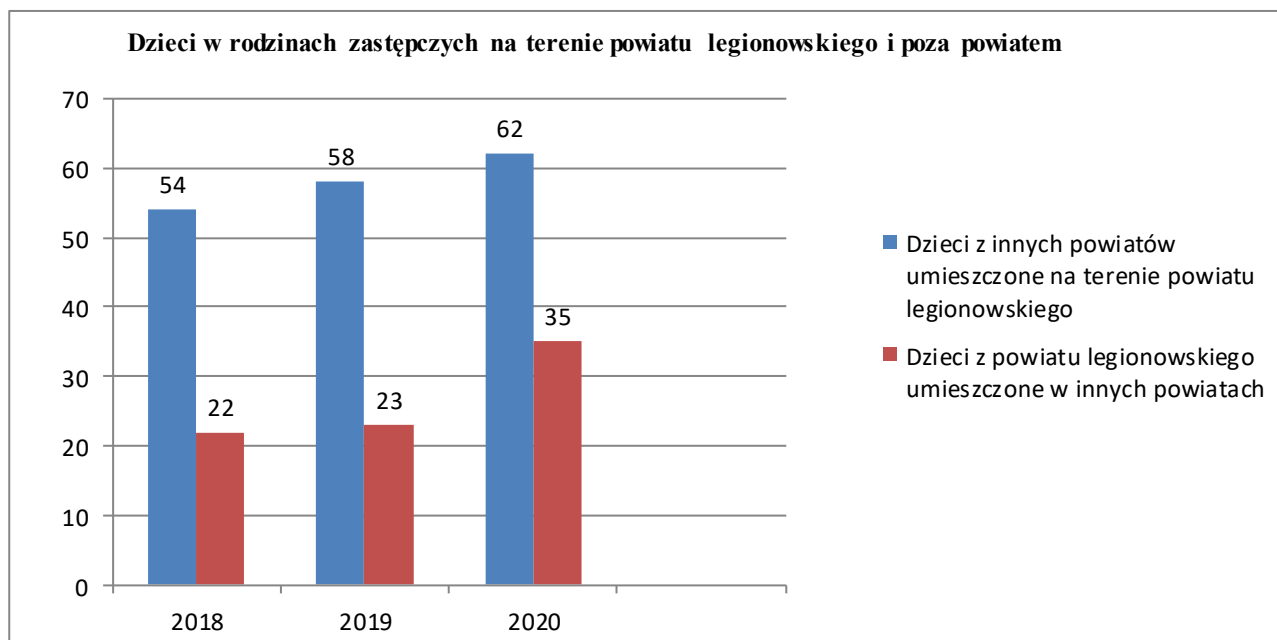

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie na podstawie sprawozdania resortowego

Jak widać na przedstawionym wykresie nie obserwuje się znacznych różnic w ilości dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w stosunku do lat ubiegłych. Najwięcej dzieci przebywa w rodzinach zastępczych spokrewnionych z uwagi na największą ilość takich rodzin funkcjonujących na terenie naszego powiatu.

Wykres 3.

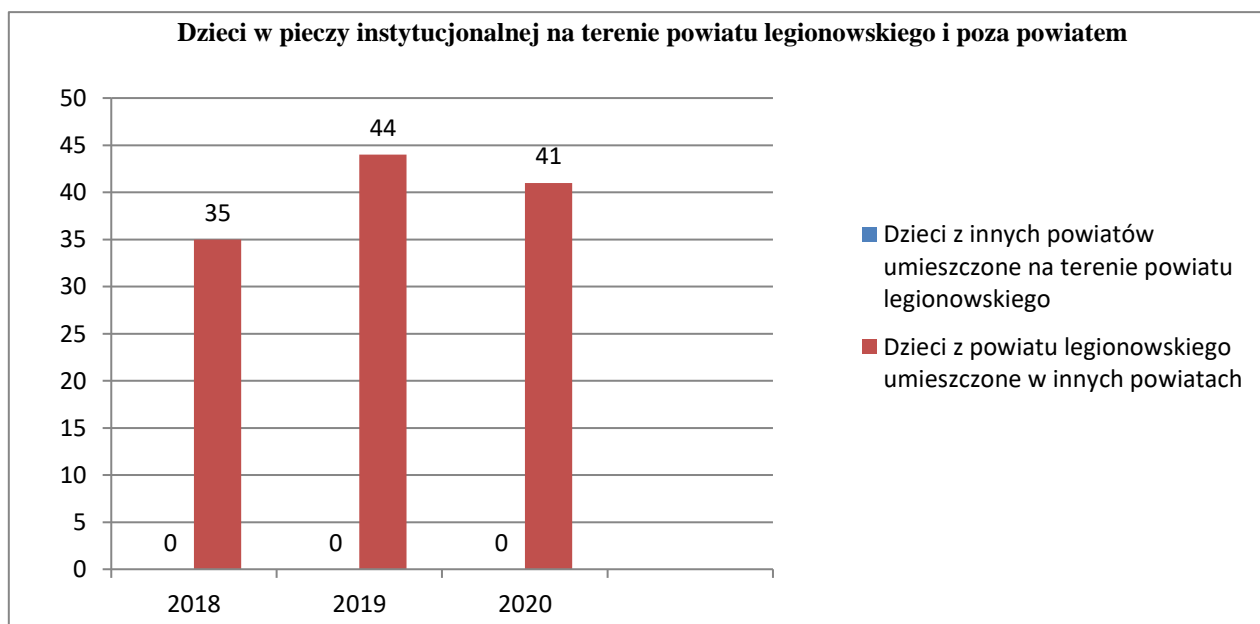
Analiza ilości dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu legionowskiego pochodzących z innych powiatów oraz liczby dzieci z powiatu legionowskiego umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów w latach 2018-2020

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie na podstawie sprawozdania rocznego.

Wykres 4.

Analiza ilości dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu legionowskiego pochodzących z innych powiatów oraz liczby dzieci z powiatu legionowskiego umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów w latach 2018-2020

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie na podstawie sprawozdania rocznego.

Z uwagi na proces deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej w placówce nie mogą przebywać dzieci poniżej 10 roku życia. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w takich przypadkach stara się znaleźć odpowiednią rodzinę zastępczą i kierować wnioskiem do sądu o zmianę postanowienia i skierowanie dziecka do rodzinnej pieczy zastępczej. Niestety w obecnej chwili liczba rodzin zawodowych funkcjonujących na terenie naszego powiatu pomimo, iż rodzin tego typu funkcjonuje na naszym terenie aż 14, nie odpowiada na istniejące potrzeby.

Jednym z większych sukcesów naszego centrum jest funkcjonowanie w naszych strukturach zespołu specjalistów: prawnika wspomagającego nasze rodziny zastępcze w rozwiązywaniu ich problemów od strony prawnej (sporządzanie pozwów, wyjaśnianie pism sądowych, urzędowych) oraz dwóch psychologów wspomagających rodziny zastępcze i umieszczone w nich dzieci w pojawiających się sytuacjach kryzysowych/interwencyjnych, wspierających rodziny zastępcze podczas spotkań dzieci z rodzicami biologicznymi oraz wykonujących postanowienia sądu w kwestii odbioru bądź zabezpieczenia dzieci z rodzin biologicznych. Psycholodzy PCPR zajmują się również opiniowaniem kandydatów na rodziny zastępcze.

W związku z pandemią COVID-19 przystąpiliśmy do Projektu „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”. Liderem projektu jest Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Odbiorcami wsparcia są jednostki samorządu powiatu i samorządu województwa, które realizują zadania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a bezpośrednimi odbiorcami wychowankowie umieszczeni w pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej, w tym osoby uczące się, które pozostały w pieczy zastępczej do 25 roku życia na podstawie art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ich opiekunowie.

Głównym celem projektu było zapobieżenie i ograniczenie negatywnych skutków wystąpienia COVID-19 w obszarze pieczy zastępczej poprzez:

- zakup wyposażenia na cele realizowania zadań w trybie zdalnego nauczania (zakup laptopów, komputerów stacjonarnych, oprogramowania oraz sprzętu audiowizualnego oraz oprogramowania dla dzieci z niepełnosprawnością);
- zakup środków ochrony indywidualnej i wyposażenia do bezpośredniej walki z epidemią (zakup środków ochrony indywidualnej; maseczek, rękawiczek, środków dezynfekcyjnych);
- zakup wyposażenia do organizacji miejsc kwarantanny/izolacji dla dzieci z pieczy zastępczej.

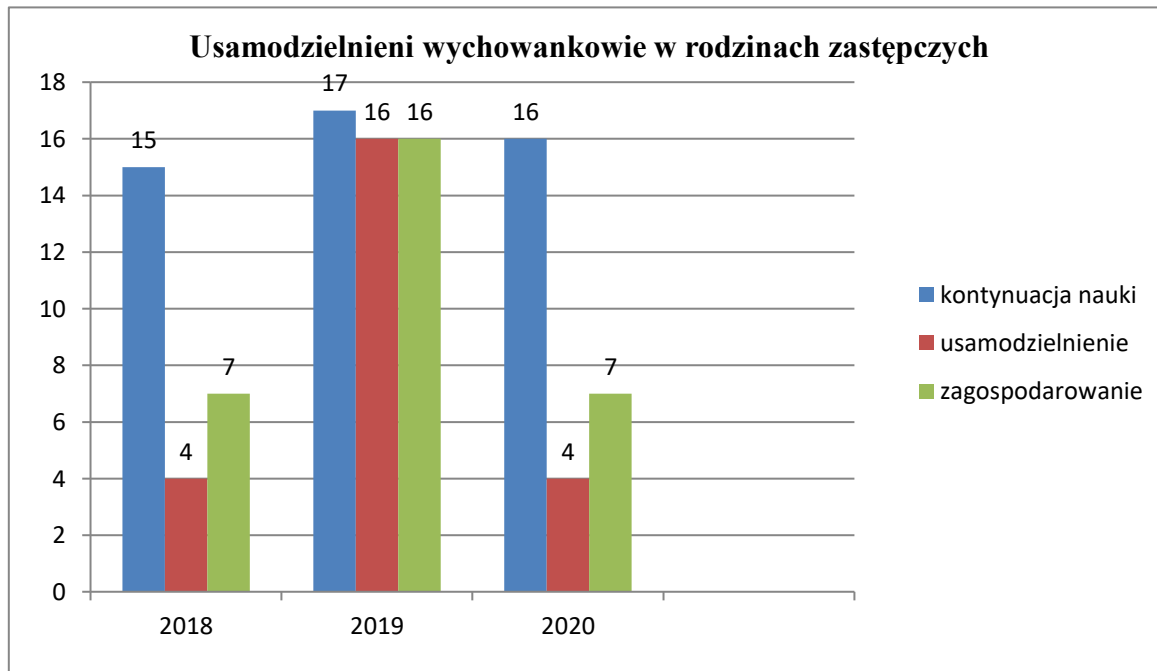
W ramach projektu pomoc otrzymało 139 podmiotów.

Całkowita wartość projektu wyniosła 411 830 zł (15,72% środki z rezerwy celowej budżetu państwa 84,28 % środki z rezerwy celowej budżetu środków europejskich).

Wykres 5.

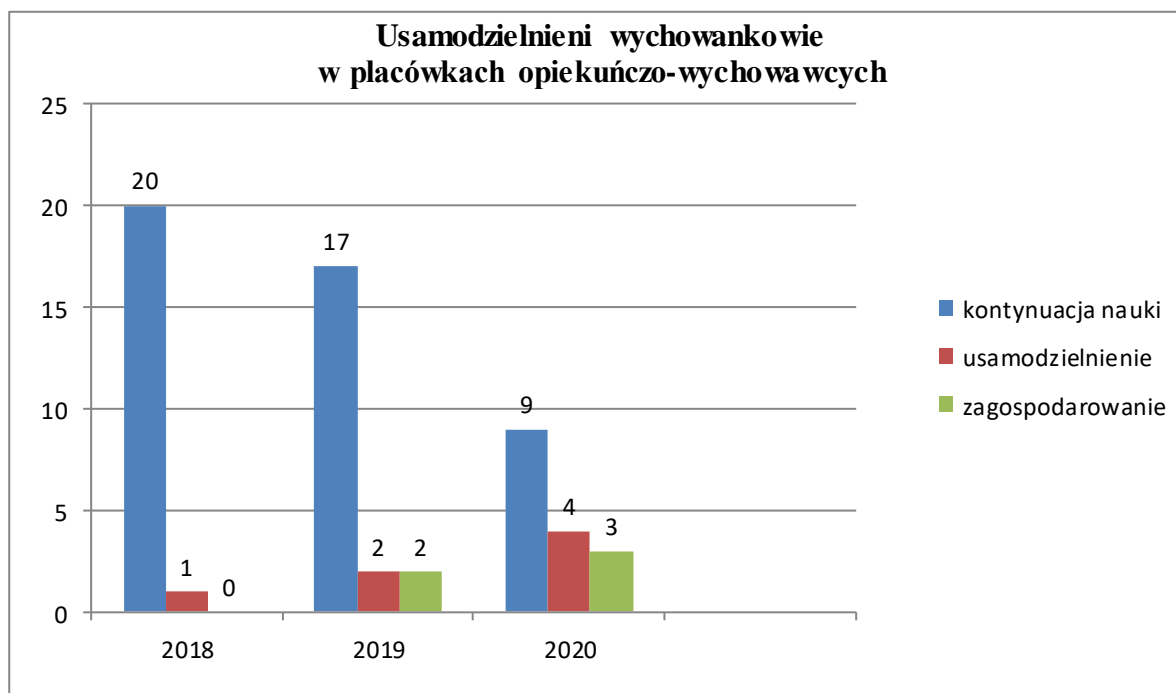
Usamodzielnieni wychowankowie rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, placówek specjalistycznych, którzy skorzystali z pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie, w latach 2018-2020 (stan na 30.09.2020)

a)

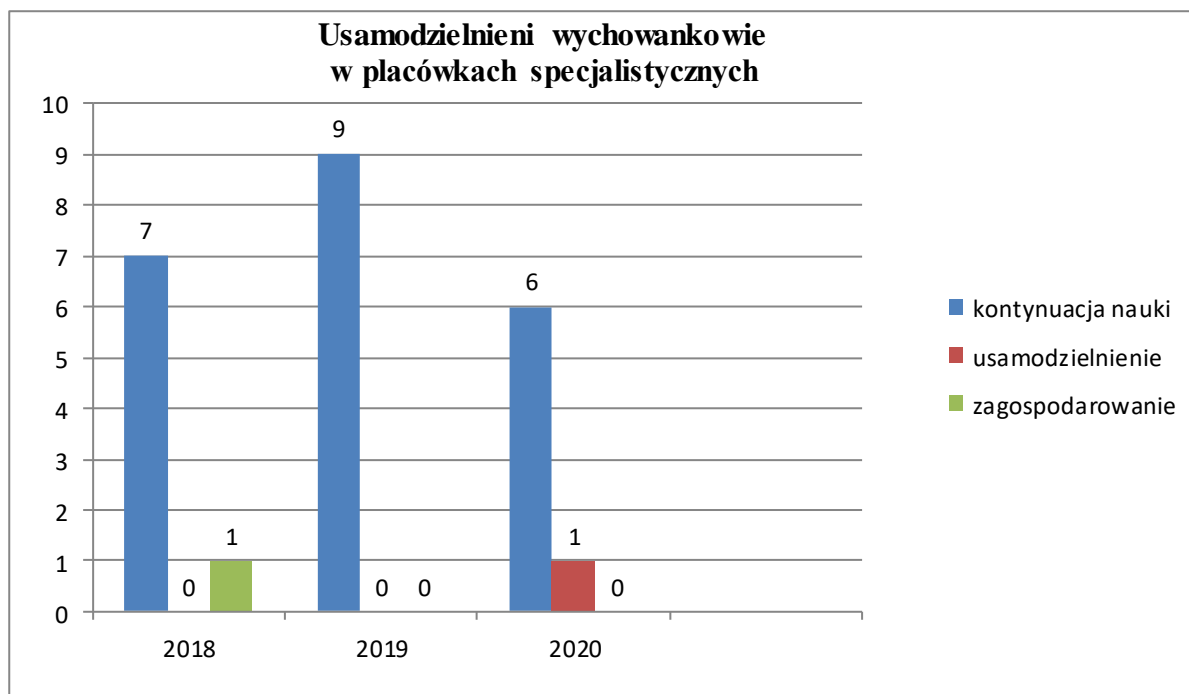
Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie na podstawie sprawozdania rocznego.

b)

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie na podstawie sprawozdania rocznego.

c)

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie na podstawie sprawozdania rocznego.

W ramach pomocy dla wychowanków w roku 2019 ruszył projekt „Start w samodzielność” realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie na rzecz osób przebywających w pieczy zastępczej oraz w specjalnych ośrodkach wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Powiat Legionowski zawarł z Mazowiecką Jednostką Wdrażania Programów Unijnych umowę o dofinansowanie realizacji projektu „Start w samodzielność” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020.

Projekt przeznaczony jest dla 75 osób przebywających w pieczy zastępczej oraz osób przebywających w specjalnych ośrodkach socjoterapeutycznych i wychowawczych.

Zadania projektowe obejmują trzy grupy działań, które będą zaoferowane uczestnikom projektu w zależności od ich indywidualnych potrzeb.

1. Pakiet działań bazujący na pracy socjalnej rozszerzonej o szczegółową diagnozę indywidualnych potrzeb oraz wypracowanie ścieżki reintegracji dla każdego uczestnika projektu

oraz podpisanie kontraktu socjalnego. Ponadto w ramach tego zadania odbędą się treningi kompetencji społecznych, życiowych oraz wsparcie psychologiczne i psychospołeczne w formie grupowych wyjazdów oraz rozmów indywidualnych.

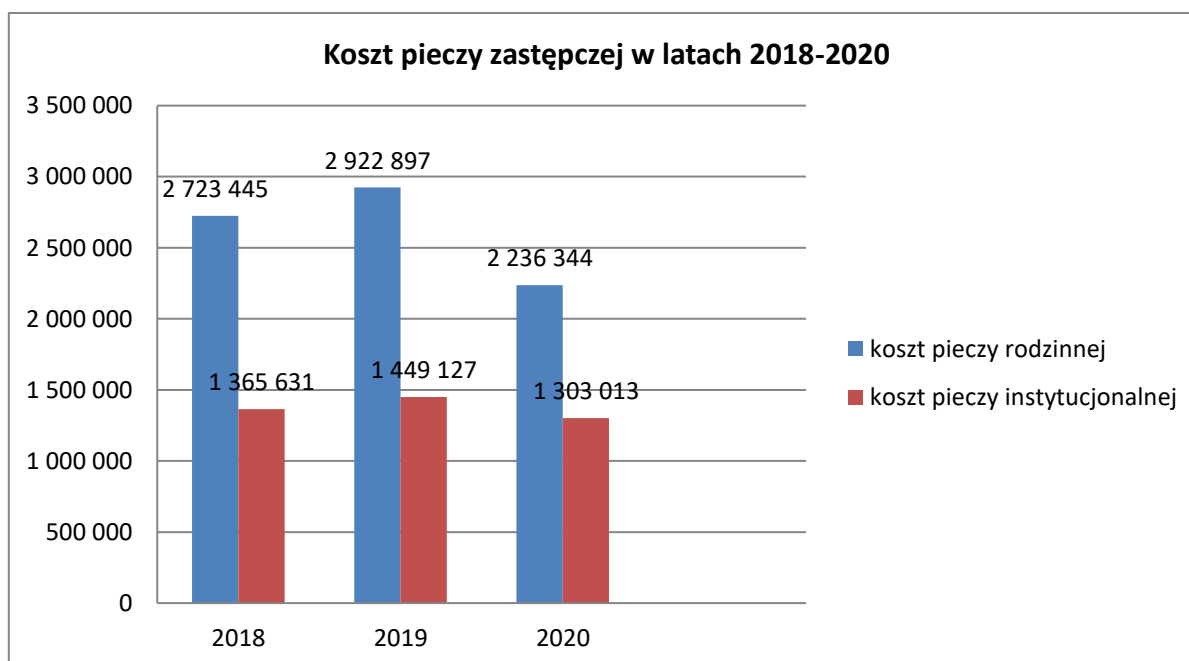
2. Program aktywizacji zawodowej – organizacja kursów i szkoleń umożliwiających nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych oraz indywidualne poradnictwo zawodowe.

3. Pomoc dla otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym wzmacniająca lub odbudowująca naturalne systemy wsparcia, takie jak rodzina i lokalna społeczność. W ramach tego zadania zostaną zorganizowane spotkania dla dzieci i młodzieży przebywającej w pieczy zastępczej oraz otoczenia tych osób w formie spotkań mikołajowych oraz pikników. Ponadto w ramach tego zadania odbędą się warsztaty wzmacniania kompetencji rodzicielskich dla rodzin zastępczych

Realizacja projektu zaplanowana została na trzy lata. Całkowita wartość projektu to 1 034 226,26 zł. Ze środków Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Socjalny) powiat legionowski pozyskał na ten cel 827 380,26 zł, co stanowi 80% całkowitych kosztów projektu. Pozostała kwota 206 846,00 zł to wkład własny powiatu legionowskiego.

Wykres 6.

Koszt rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej latach 2018-2020 (stan na 30.09.2020)

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie

7. Cel główny i cele szczegółowe programu.

Cel główny

Podnoszenie jakości opieki w systemie pieczy zastępczej na terenie powiatu legionowskiego.

Cele szczegółowe:

1. Doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem przebywającym poza środowiskiem naturalnym, deinstytucjonalizacja pieczy zastępczej oraz rozwijanie współpracy z rodziną biologiczną.
2. Pomoc w usamodzielnianiu wychowanków: placówek specjalistycznych, opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych.
3. Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pieczy zastępczej.
4. Zwiększenie oferty pomocy dla istniejących rodzin zastępczych w powiecie legionowskim.

8. Harmonogram działań dotyczących rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021 – 2023

Tabela 6. Harmonogram działań w ramach programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023.

Cel szczegółowy 1: Doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem przebywającym poza środowiskiem naturalnym, deinstytucjonalizacja pieczy zastępczej oraz rozwijanie współpracy z rodziną biologiczną			
DZIAŁANIE	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI	TERMIN REALIZACJI
Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego	PCPR –organizator rodzinnej pieczy zastępczej/ instytucje współpracujące	Liczba osób zgłaszających się do PCPR jako kandydaci na rodzinę zastępczą	Coroczna kampania promująca rodzicielstwo zastępcze; na bieżąco podczas imprez okolicznościowych, przedsięwzięć na terenie powiatu legionowskiego
Organizacja indywidualnych spotkań z osobami zainteresowanymi pieczą zastępczą	PCPR - organizator rodzinnej pieczy zastępczej/ instytucje współpracujące/koordynatorzy pieczy zastępczej/pracownicy socjalni	Liczba spotkań z osobami zainteresowanymi pieczą zastępczą	Na bieżąco podczas wykonywania obowiązków służbowych

Poszukiwanie rodziców zastępczych wśród członków dalszej rodziny dziecka	PCPR – organizator rodzinnej pieczy zastępczej/sąd/ośrodki pomocy społecznej	Liczba rodzin spokrewnionych/niezawodowych (wujostwo)	Na bieżąco w miarę potrzeb
Organizacja okresowych spotkań z ośrodkami pomocy społecznej	PCPR – organizator rodzinnej pieczy zastępczej /ośrodki pomocy społecznej	Liczba spotkań z ośrodkami pomocy społecznej	Raz na pół roku
Wdrażanie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępcze	PCPR- organizator rodzinnej pieczy zastępczej/sąd/ośrodki pomocy społecznej w powiecie/placówki opiekuńczo-wychowawcze	Liczba dzieci poniżej 10 roku życia umieszczonych w rodzinach zastępczych w stosunku do liczby dzieci umieszczonych w placówkach	Na bieżąco w miarę potrzeb
Dostosowanie instytucjonalnych form pieczy zastępczej do obowiązującej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	Placówki działające na terenie powiatu	Liczba dzieci poniżej 10 roku życia umieszczonych w placówkach Liczba placówek 14 osobowych funkcjonujących w powiecie	Na bieżąco w miarę potrzeb Styczeń 2021 roku
Organizacja POKOJU SPOTKAŃ dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej z rodzinami naturalnymi	PCPR – organizator rodzinnej pieczy zastępczej/rodziny zastępcze	Liczba odbytych spotkań	2021 rok

**Cel szczegółowy 2:
Pomoc w usamodzielnianiu wychowanków: placówek specjalistycznych, opiekuńczo-wychowawczych
i rodzin zastępczych**

DZIAŁANIE	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI	TERMIN REALIZACJI
Pomoc w opracowaniu programów usamodzielnienia oraz ich modyfikowanie i dostosowywanie do aktualnych potrzeb	PCPR/opiekun usamodzielnienia/wychowanek	Liczba sporządzonych indywidualnych programów usamodzielnienia (IPU)	Na bieżąco w miarę potrzeb
Utworzenie grupy wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków	PCPR/pracownicy socjalni/wychowankowie	Liczba spotkań grupy wsparcia dla wychowanków	W miarę potrzeb
Udzielanie wsparcia wychowankom poprzez pomoc w uzyskiwaniu lokali z zasobów gmin	PCPR/pracownicy socjalni/wychowankowie/opiekun usamodzielnienia	Liczba wniosków wypełnionych z pomocą koordynatorów/ pracowników socjalnych Liczba pism popierających wnioski złożone przez wychowanków	Na bieżąco w miarę potrzeb
Udzielanie wsparcia wychowankom poprzez pomoc w uzyskiwaniu miejsca w mieszkaniach chronionych	PCPR/pracownicy socjalni/wychowankowie/opiekun usamodzielnienia	Liczba osób występujących o pomoc w uzyskaniu miejsca w mieszkaniu chronionym	Na bieżąco w miarę potrzeb
Udzielanie wsparcia wychowankom poprzez dostęp do pomocy psychologicznej, prawnej i pedagogicznej	PCPR/pracownicy socjalni/wychowankowie/opiekun usamodzielnienia	Liczba osób występujących o poszczególne pomoce	Na bieżąco w miarę potrzeb

Cel szczegółowy 3:			
Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pieczy zastępczej			
DZIAŁANIE	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI	TERMIN REALIZACJI
Podnoszenie umiejętności i kwalifikacji rodzin zastępczych poprzez organizacje m.in.: szkoleń, warsztatów, konferencji	PCPR – organizator rodzinnej pieczy zastępczej/instytucje współpracujące	Liczba szkoleń, warsztatów, konferencji organizowanych przez PCPR i instytucje współpracujące	Na bieżąco w miarę potrzeb
Realizowanie oczekiwań i potrzeb rodzin zastępczych, spotkania organizacyjne rodzin zastępczych	PCPR - organizator rodzinnej pieczy zastępczej/rodziny zastępcze/rodziny pomocowe	Liczba spotkań z rodzinami zastępczymi	Raz na pół roku
Spotkania z rodzinami zastępczymi zaangażowanymi w grupę wsparcia	PCPR - organizator rodzinnej pieczy zastępczej/rodziny zastępcze	Liczba spotkań z rodzinami zastępczymi z grupy wsparcia	Wg przyjętego przez grupę harmonogramu
Cel szczegółowy 4:			
Zwiększenie oferty pomocy dla istniejących rodzin zastępczych i wychowanków w powiecie legionowskim			
DZIAŁANIE	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI	TERMIN REALIZACJI
Nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi świadczącymi pomoc na rzecz dziecka i rodziny	PCPR/organizacje pozarządowe	Liczba organizacji współpracujących z PCPR na rzecz pomocy dziecku i rodzinie	Na bieżąco w miarę potrzeb
Udzielanie rodzinom zastępczym wsparcia psychologicznego oraz pomoc w dostępie do pomocy specjalistycznej zależnie od indywidualnych potrzeb	PCPR/Zadanie zlecone	Liczba osób korzystających z poradnictwa i wsparcia	Na bieżąco w miarę potrzeb
Udzielanie rodzinom zastępczym wsparcia finansowego na pokrycie kosztów związanych z pomocą specjalistyczną dla dzieci	PCPR	Liczba decyzji przyznających pomoc finansową na pokrycie kosztów pomocy losowej	2021-2023

<p>Udzielanie rodzinom zastępczym wsparcia w postaci „Karty Rodziny Zastępczej”, którą okazywać będą w instytucjach i urzędach.</p>	<p>PCPR</p>	<p>Liczba wydanych „Kart Rodziny Zastępczej”</p>	<p>Październik-grudzień 2021 Na bieżąco w miarę zgłaszanych przez nowe rodziny potrzeb</p>
<p>Udzielenie dzieciom oraz wychowankom pieczy zastępczej specjalistycznej pomocy psychologicznej związanej w szczególności z problemami powstałymi w wyniku pandemii COVID-19</p>	<p>PCPR/PPP</p>	<p>Liczba osób korzystających z poradnictwa i wsparcia</p>	<p>Na bieżąco w miarę potrzeb</p>

Źródło: Opracowanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie

9. Oczekiwany poziom zawodowych rodzin zastępczych.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza obowiązek planowania i limitowania rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu. Na podstawie analizy danych dotyczących funkcjonowania pieczy zastępczej oraz diagnozowanych potrzeb i zagrożeń w środowiskach rodzin biologicznych oraz praktyki w zakresie umieszczania dzieci w pieczy zastępczej uwzględniając możliwości finansowe powiatu, ustala się następujący limit rodzin zastępczych zawodowych:

Tabela 7. Oczekiwany poziom rodzin zastępczych zawodowych w Powiecie Legionowskim na lata 2021-2023

Rok	Oczekiwany poziom rodzin zastępczych zawodowych
2021	14
2022	15
2023	16

W poprzednich założeniach programu na lata 2018-2020 przyjęto oczekiwany poziom rodzin zastępczych zawodowych na poziomie wzrostu do 17 rodzin zawodowych w roku 2020. Poziom ten nie został osiągnięty, a zważywszy na rozwiązanie umowy z naszym powiatem przez Rodzinny Dom Dziecka od dnia 01.09.2020 roku, liczba ta spadła do 13. Jednym z celów szczegółowych niniejszego programu jest promowanie rodzicielstwa zastępczego i w efekcie pozyskanie kandydatów, którzy docelowo mogliby pełnić funkcje zawodowych rodzin zastępczych.

10. Źródła finansowania Programu

Źródłem finansowania zadań Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Legionowskim na lata 2021-2023 będą środki finansowe pochodzące z:

- 1) budżetu powiatu legionowskiego,
- 2) budżetu państwa (ministra właściwego do spraw rodziny),
- 3) budżetów samorządów gminnych,
- 4) Budżetów innych powiatów,
- 5) Środków Unii Europejskiej,

11. Monitoring i ewaluacja

Program będzie podlegał ewaluacji podczas całego okresu obowiązywania i będzie zmieniany w miarę pojawiających się potrzeb. Monitoring programu będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań. Do monitorowania i ewaluacji zostanie wykorzystany harmonogram oraz jego ocena pod kątem efektów realizacji.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023 zakłada kontynuację działań uznanych za potrzebne i wartościowe oraz wyznacza kilka nowych kierunków działań w kontekście deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie legionowskim opracowało powyższy program tak, aby móc skutecznie pomagać dziecku i rodzinie, która przeżywa trudności związane z opieką i wychowywaniem dzieci.

